

СТАЛНО СЕ ПОВЕЋАВАО ТИРАЖ „ВЕСТИ“

Кад ме је олуја народноослободилачког општеномског устанка и револуције, крајње смело, кроз шуму окупаторских бајонета италијавских фашистичких дивизија и још толико четничких и усташких, пребацила по задатку из устанка Црне Горе у расшамсали устанак Србије, ту сам већ од Ивањице наишао на сасвим необичну слободу, мир и ред у којем сам, као на свадби, стигао у Ариље, а одатле и аутомобил добио, да бих преко Пожеге пре вечери у скоро ослобођено Ужице стигао. Рекоше ми да ме тамо, још из Ивањице обавештени, другови очекују. Међутим, гуме трофејног аутомобила су хтеле да у Ужице стигнем дубоко у ноћ, где ме је, на моје велико изненађење и још већу радост, чекао још само један од најистакнутијих младих комуниста и најдаровитијих мојих слушалаца на скопском Филозофском факултету Добривоје Видић. Он је одмах благо приметио мој крајње изнурен изглед и, по рапореду, повео на одмор у једну породицу комуниста на периферији града и на растанку рекао да ће сутра рано доћи по мене, раније да пођемо на посао, јер немачке штуке дању досађују.

У Штабу Ужичког народноослободилачког партизанског одреда смо затекли команданта Душана Јерковића и политичког комесара Милинка Кушића над секцијама ратишта. Дочекали су ме топло и присно другарски и питали о развоју устанка у Црној Гори, а у мојим одговорима чули и за моје дужности, те Кушић, поводом наслова колашинског гласила устанка, примети да му изгледа да би за гласило Штаба Ужичког одреда био довољан и краћи наслов: „Вести“ и да ће тешко бити организовати од два занатска штампарска ћепенка добру партизанску штампарију да се лист сваког дана штампа и да ће тешко бити испунити га правим текстом,..

Већ четвртог дана по ослобођењу Ужица, а првог дана по моме доласку, 28. септембра, родила се и образовала партизанска штампа, штампарија и редакција „Вести“, гласила Штаба Ужичког народноослободилачког одреда... Појава омладинске брошуре „Омладински антифашистички митинг у Москви одржан 28. септембра у Москви“ и првог броја „Вести“, који је изашао сут-

радан 1. октобра 1941. године, обележава скок почетка релативно мирног периода успона у развоју партизанске штампариие и штампе Ужичке републике...

Ако од рађања партизанске штампариие, редакције „Вести" и штампе у сложеним, конкретним, општим, специфичним и оригиналним условима целине једног дана Ужица, природног седишта у томе периоду развоја народноослободилачког устанка, Ужичке републике и револуције народа и народности Србије и Југославије, пређемо на посебан, буран и оригиналан развој саме Ужичке партизанске штампариие, видећемо, пре свега, да су управо у развоју њеног дела, штампе те епохе, видно обележени периоди њеног развоја и развоја целине народноослободилачког антифашистичког устанка Србије и Југославије тог доба.

У радни колектив, на челу са другом Црним, пристизали су са пушкама из партизанских чета и одреда позвани графички радници — ударници: Милован Савић, Тома Бабић, Миодраг Коружић, Милија Ђорђевић и други и колектив је непрекидно растао и договором се у раду и животу организовао тако уопешно да од почетка до краја ужичке партизанске штампариие, уместо потребе да се неко у њен рад меша, свуда је била само жеља да јој се помогне. Тражење са свих фронта и позадине ослобођење западне Србије, па чак и источне Босне, стално су повећавали тираж „Вести" и затрпавали штампарииу све бројнијим текстовима летака, прогласа и плаката за зборове, приредбе итд. Партизански штампари су, дању и ноћу, ударнички, у сменама радили и машине су се непрекидно чуле као потмула тутњава, чак и главном улицом Ужица и са улаза „Команде".

Међутим, појава „Борбе" и ускоро „Билтена Врховног штаба", „Омладинске борбе", па толиких прогласа, међу којима и велики о постизању споразума са четничким штабом Драге Михаиловића, и још већи о вероломном мучком четничком убиству у Пожеги команданта Шумадијског народноослободилачког партизанског одреда Милана Благојевића, о четничком повлачењу са бојишта и издајству итд. обележила је скок у којем је, са преласком Врховног штаба из Столица у Ужице, Ужичка република постала жариштем устанка ових ослобођених и неослобођених територија Југославије и на делу се сукобила не само са фашистичким окупаторима, већ и свим њиховим јавним и тајним поимагачима и савезницима, и била јасна и гласна свим широким потлаченим радним народним масама Југославије, те је настао и други бурни узлазни период развоја ужичке партизанске штампариие у којем је она морала утростручити своје снаге.

Ради тога су, пре свега, пристизали са разних фронта борци графички радници, а затим и из Чачка донета тамошња штампарииа и са оба дела ужичке партизанске штампариие интегрисана у новим просторијама и новој организацији, увек под руководством друга Црног, изван града Ужица, у пространој згради

Народне банке у Коштици. Чачанска штампарија је, са другом Микијем и својим маленм снагама графичара, донела собом и СЕОЈ заиста замашан задатак штампања „Кратког курса историје СКП (б)", али и више вагона хартије и доста штампарске боје. Са њом и још више из разних одреда стигли су борци графички радници, истински мајстори и ударници: Михаило Перовић Мики, Александар Божић, Слободан Бакић, Драгослав Нешовић, Милутин Јаковљевић, Драгољуб Никић и други, са којима је првобитна деоетина прерасла у чету, која је бројала више од тридесет штампараца, чији радни колектив је увек и само договором, као један човек, постигао све задатке и могао чути само речи другарског дивљења и похвале, као што их је чуо и свечано изречене поводом изласка свечаног броја „Борбе" од 7. новембра, на шеснаест страница са илустрацијама у две боје, у част октобарске револуције, на заједничкој свечаној вечери штампарског и редакцијског колектива „Борбе" у новим просторијама потпуно обједињене и индустријски организоване Ужичке партизанске штампарије. Тај свечани број „Борбе", са величанственим митингом и дефилеом на тргу Улсица, обележио је врхунац устанка Србије и Ужичке републике 1941. године.

(Из листа „Вести" од 1. октобра 1976. године)

Проф. др Душан НЕДЕЉКОВИЋ